

JURNAL

ПЕNТРȢ РЕSПÎNDIРЕА ШТIINЦЕЛОРȢ NАТȢРАЛЕ ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛE

Pediцeatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 48. (Апȣлȣ алȣ patpȣлea) Бȣkȣpeшtĭ 30 Dekemвpie, 1859.

Adio!

Жȣрпалȣлȣ Isisȣ saȣ Natȣpa, îшĭ iea akȣmȣ adio de лa лektopiĭ лȣĭ, kape a eвȣtȣ вȣпъ-voinцъ шi ръбdape a 'ĭ dъpȣi atenцiȣnea лopȣ în kȣpsȣлȣ de пatpȣ anĭ пепрекȣpmatȣ.

Поate kъ вopȣ fi mȣлцĭ kape вopȣ întpeвa: de чe înчeteazъ aчestȣ жȣрпалȣ? Шi eȣ aшȣ пȣtea faчe aчeastъ întpeвape, fiindȣ kъ, de kîndȣ aчestȣ жȣрпалȣ a înчeпȣtȣ sъ easъ шi пînъ akȣmȣ, пепрекȣpmatȣ s'a вȣkȣpatȣ de faвoapea пȣвлikъ шi pedaktopȣлȣ a пpiimitȣ din toate пъpцiлe feлiчitaцiȣnĭ шi esпpesiȣnĭ mînгъitoape. Dap, întpe esпpesiȣnĭ шi fante, este înkъ o mape difepinцъ. Ȣпȣ жȣрпалȣ пȣ se sȣsцine пȣmaĭ de вopбe mînгъitoape; întokmaĭ ka o amantъ (mȣлцĭ din лektopiĭ пoшtpiĭ шtiȣ aчeasta din esпepiinцъ). Aпoĭ fanteлe înkȣpaцiatoape пe-a лipsitȣ. Nȣ voimȣ sъ akȣzъmȣ пpe niminea, konstatъmȣ пȣmaĭ o fantъ; konstatъmȣ kъ, kȣ пȣmъpȣлȣ mikȣ aлȣ aвoпaцiлopȣ kape 'лȣ-a aвȣtȣ aчestȣ жȣрпалȣ шi kape пȣ s'a îmȣлцitȣ în aпȣлȣ dȣпe ȣpmъ, de шi pedakцiȣnea a pedȣsȣ пpe-

цȣлȣ жȣрналȣлȣї de ла doї галбenї ла патрȣ ikosapї; maї konstatъmȣ kъ modȣлȣ плъцеї ȣ-пора din D-nїї абонаці n'a fost регȣлат (sîntȣ mȣлці kape nічї пînъ akȣmȣ нȣ не аȣ плътітȣ абонаmentȣлȣ пentpȣ 1859); zічеmȣ kъ kȣ ачestȣ modȣ, ші фъръ nічїо sȣpiжinipe de бр'о алтъ napte, mi-a fostȣ kȣ totȣлȣ пeste пȣtinцъ съ kontinȣzȣ kȣ пȣблікареа ачestеї foї.

Kȣ toate ачestea, ne despъpцimȣ, domnілорȣ лektopї, ka amічї бȣnї. Îmї пape бine kъ amȣ пȣtȣtȣ în ачешті патрȣ anї съ kontpiбȣeskȣ kȣ чева ла instpȣkцiȣnea ші петpeчереа Dв. Поate kъ ва вeni ȣnȣ timпȣ kȣ чipkȣmstanцe maї фавораbiле пentpȣ o asemenea întpeпpindepe літерарїъ, atȣnчї въ фъгъдȣeskȣ kъ воiȣ лȣа iapȣ пана în mînъ ші воiȣ фаче iapȣ ȣnȣ апелȣ ла amiчiцiea ші ла konшiенца Dв. Adio!

Pedaktopȣлȣ жȣрналȣлȣї Isisȣ **Dp. Бараш.**

Istopia natȣpалъ a бȣkътъpieї.

VII. Бȣkȣtъpiiле difepiteлорȣ нацiȣnї.

(Finitȣлȣ.)

Съ intpъmȣ akȣmȣ în бȣkътъpiea ȣnȣї алтȣ попȣлȣ opientалȣ, adikъ a tȣpчілорȣ. Ші aічї гъsimȣ o mȣлцime de препарацiȣnї кȣлinape, o кътime nȣmepoasъ de фелȣpiле бȣkateлорȣ, iapȣ фъръ sistemȣ ші metodȣ. Тȣркȣлȣ înчеnе kîte odatъ masa sa kȣ плъчintъ ші o termineazъ kȣ чiорбъ. Бȣkateле dȣлчї (бȣkate de фъinъ) se skimбъ фъръ opdinȣ kȣ бȣkate de kapne, kataiфȣpiле kȣ кȣчкабакȣ. Dap toate бȣkateле sîntȣ foapte гpase ші kapnea este feaptъ преа mȣлтȣ în kîtȣ s'a фъkȣtȣ o masъ moaле, kape tȣpkȣлȣ o pȣne лesne keapȣ ші kȣ deцeteле, fiindȣ kъ нȣ se sepвъ de kȣціtȣ ла masъ. Dap пе лîngъ toate aчeste вapiaцiȣnї, domneшte o monotonie în бȣkъtъpiea tȣpчeaskъ. Тȣркȣлȣ нȣ mъnînkъ kapne de фелȣpimї de animaле, къчї елȣ нȣ mъnînkъ kapne de поркȣ, апої toate вînatȣpiле iapȣ нȣ sîntȣ în modъ ла otomanї, чї база бȣkътъpieї лорȣ, e kapnea de oaie kȣ opezȣ ші iapȣ kapnea de oaie ші пілафȣ în difepite fopme. Пе лîngъ aчeasta, mъnînkъ tȣpkȣ mȣлтȣ пeште, легȣmї, лъптȣчї, бpînzъ, поame, miepe ші чeaпъ. Eatъ totȣ înвentapiȣлȣ бȣkътъpieї ȣnȣї Moshim. Este înвedepatȣ kъ бȣkътъpiea лȣї e mȣлтȣ maї simплъ ші mȣлтȣ maї съpakъ de kîtȣ бȣkътъpiea Kinezȣлȣї ші eatъ ȣnȣ лȣkpȣ kȣpiosȣ: aчeastъ difepenцъ este ші база difepinцeї карактерȣлȣї tȣpчeskȣ de карактерȣлȣ kinezȣлȣї. Kinezȣлȣ este ȣnȣ mînkъчiosȣ; tȣpkȣлȣ нȣ este mînkъчiosȣ, чї капрічiosȣ în mînkapea лȣї; елȣ нȣ воeштe съ mъnînчe mȣлтȣ, dap воeштe съ аїбъ mȣлтȣ пe masъ naintea okілорȣ съї. Okiї лȣї вeдȣ mȣлтȣ, dap stomakȣлȣ лȣї вірȣeштe пȣцінȣ. O imaцinъ fideлъ a impepiȣлȣї otomanȣ d'akȣmȣ. O царъ mape, imensъ, пentpȣ okї ші foapte neînsemnate пentpȣ фолосȣлȣ pеалȣ, пentpȣ пȣtpipea fopцелорȣ statȣлȣї. Stomakȣлȣ statȣлȣї, вірȣeштe foapte пȣцine провiнцiї. Dap Карактерȣлȣ tȣpkȣлȣї este ka бȣkътъpiea лȣї: o amestekътȣpъ de kaлітъцї бȣne ші defekte, amestekate ȣnȣлȣ kȣ алтȣ фъръ sistemȣ ші фъръ opdinȣ. În карактерȣлȣ лȣї, гъsimȣ фpankeцa amestekatъ kȣ nepfidia; ȣmanitate ші fanatismȣ; цeнepozitate ші кȣпiditate; ospitalitatea пentpȣ stpeinȣ ші dopinцa d'a-'ї desnoia пe dpȣmȣ kȣ sila; елȣ e плінȣ de grandeцe opientaлъ ші de бaseaцe. Пe masa tȣpkȣлȣї (челȣї mape) вінȣ o mȣлцime de бȣkate, însъ елȣ нȣ mъnînkъ din nічї ȣna destȣлȣ чї нȣmaї гȣstъ чева ші ле dъ aфаръ; aчestȣ sistemȣ обсервъ елȣ ші în amopȣ. Харемȣлȣ лȣї e плінȣ de обiekte dȣлчї пentpȣ гȣstȣлȣ лȣї, însъ din fie-kape обiekt a гȣstat ел нȣmaї kîte odatъ ші пe ȣpmъ нȣ se maї ȣітъ ла dînsȣ. Femeiле tȣpчeштї sîntȣ ka бȣkateле tȣpчeштї: гpase, dap nепіkante ші фъръ гȣstȣ.

O алтъ чipkȣmstanцъ pemapkaбілъ în нȣtpipea Ottomanȣлȣї, fopmeazъ бъȣtȣpa лȣї. Тȣpkȣлȣ нȣ беа лȣkpȣpiле spiptoase, чї kafea, пe

kîndŭ Kinesȣлŭ bea afionŭ. Kinezȣлŭ iea afionŭ ka sъ'лŭ adoarmъ, tȣrkȣлŭ iea kafea ka sъ'лŭ ціe deштentatŭ; dap aчeastъ deштentape este iap ȣnŭ feлŭ de somnŭ; este ȣnŭ feлŭ de лetapціe kȣ okiĭ deskiшĭ; ȣnŭ visŭ kontinȣatŭ kape okȣпъ maĭ toatъ vieaцa opientaлȣлȣĭ. În kafeneлe eȣpoпeane, oamenii se adȣnъ ka sъ afлe чe se maĭ petpeчe în лȣme, чiteskŭ gazete, вopвeskŭ noȣtъцĭ; пe kîndŭ tȣpkȣлŭ vine лa kafenea ka sъ viseze în soчietate. Ȣnŭ tȣpkŭ a zisŭ odatъ. „Noĭ nȣ sîntemŭ maĭ sinrȣpatiчĭ de kîtŭ în kafeneлeлe noastpe“. Tȣpkȣлŭ fîndŭ în колцȣлŭ kafeneлeĭ, kafeaoa лȣĭ fȣmîndŭ чiȣбȣkȣлŭ лȣĭ, se deskide пentpȣ dînsȣ o лȣme nȣoъ, o лȣme imaцinapъ; eлŭ viseazъ de tpekȣtȣлŭ лȣĭ чeлŭ fpȣmosŭ шi mape, poate шi d'o mъpime imaцinape în viitopime. Toцĭ попȣлiĭ kape aŭ pepdȣtŭ mъpimea шi глopia лop, лe плaчe ka sъ viseze; aшa este лa попȣлĭ, aшa este шi лa oamenĭ skъпъtaцĭ.

De лa вȣkъtъpiea tȣpчeaskъ tpeчemŭ лa чea pȣseaskъ. Aчeastъ вȣkъtъpie este kȣ totȣлŭ paptikȣлapъ шi stpanie în Eȣpoпa, пpekȣmŭ totŭ aчestŭ impepiŭ mape este чeva paptikȣлapŭ шi stpaniŭ în Eȣpoпa. Întiia чipkȣmstanцъ kape o гъsimŭ aiчĭ este, kъ toate вȣkateлe sîntŭ aiчĭ tъiate, чiontite în вȣkъцĭ miчĭ шi fъkȣte ka niшte вpagъ. Aшa sîntŭ piroaцeлe, kȣtia, pastela, Botvino ш. ч. л. În aчeste вȣkate totŭ s'a fъkȣtŭ o masъ omoцenъ moaлe: ȣnŭ simвoлŭ fideлŭ aлŭ sistemȣлȣĭ statȣлȣĭ aлŭ aчestȣĭ impepiŭ, kape (ka toate aȣtokpaцiiлe) aŭ fъkȣtŭ de toцĭ чetъцeniĭ o masъ omoцenъ moaлe în mîna aȣtokpatȣлȣĭ. Kapaktepȣлŭ pȣsŭ este întoкmaĭ ka aчeea aлe вȣkateлopŭ saлe, moaлe шi fъpъ pesistinцъ. Dap eatъ difepinцa întpe pȣsŭ шi tȣpkŭ din kaȣza въȣtȣpeĭ. Pȣsȣлŭ kîntъ шi tȣpkȣлŭ viseazъ; pȣsȣлŭ este totŭ-d'aȣna veseлŭ шi tȣpkȣлŭ posomopîtŭ. Kaȣza este kъ tȣpkȣлŭ вea afionŭ шi pȣsȣлŭ вea pakiŭ, Met (o въȣtȣpъ spiptoasъ fъkȣtъ de miepe) шi kлeos (vinŭ de poame) apoĭ despe vinŭ, skpiptȣpa ziчe: „шi vinȣлŭ înveseлeшte inima omȣлȣĭ.“

Este în Eȣpoпa o naцiȣne mikъ kape mъnîнkъ mȣлtŭ шi mînkъpiлe saлe sîntŭ gpeлe шi tapĭ, dap soлide шi foapte nȣtpitiȣe (kapnea gpasъ de popkŭ kȣ pipepŭ, Giula, Чцikos ш. ч. л.) шi вea ȣnŭ vinŭ spiptosŭ înfokatŭ (tokaĭ ш. ч. л.) aчeastъ naцiȣne sîntŭ ȣngȣpiĭ. Apoĭ лȣmea шtie kîtŭ de soлidŭ шi de înfokatŭ este kapaktepȣлŭ aчestȣĭ попȣлŭ.

Sъ vizitъmŭ akȣmŭ вȣkъtъpiea попȣлȣлȣĭ чivitatŭ ka modeлȣлŭ чiviлizaцiȣneĭ, adekъ вȣkъtъpiea ȣnȣĭ fpanчezŭ. Aчeastъ вȣkъtъpie este плinъ de *fricaseés* шi de *Ragouts*; este o вȣkъtъpie ȣшoapъ dap цeniaлe, плinъ de invenцiȣnĭ шi de komвinaцiȣne; este poate пȣцinŭ nȣtpitivъ шi soлidъ, dap пpea mȣлtŭ плъkȣtъ. Bȣkъtъpiea fpanчezъ este dap o imaцinъ fideлъ a kapaktepȣлȣĭ aчestȣĭ попȣлŭ. Aчeastъ цapъ de „шampanie“ este цapa de veseлie шi de spiptŭ par excellence. Dap în aчeastъ вȣkъtъpie se faчe în toate ziлeлe niшte pevoлȣцiȣnĭ; o invenцiȣne kȣлinapъ nȣoъ, vine шi se pȣne în лokȣлŭ чeлopŭ vekĭ, лe detponeazъ шi лe ieaŭ sчeptpȣ din mîna лopŭ. Eatъ kъ вȣkъtъpiea fpanчezъ este ȣnŭ eko fideлŭ aлŭ istopieĭ aчestȣĭ попȣлŭ.

Bȣkъtъpiea aпглeazъ fopmeazъ ȣnŭ kontpastŭ mape kȣ чea fpanчezъ, întoкmaĭ kȣmŭ kapaktepȣлŭ aпглeзŭ fopmeazъ ȣnŭ mape kontpastŭ kȣ kapaktepȣлŭ fpanчezŭ. Bȣkъtъpiea aпглeazъ, nȣ шtie de mȣлte apte, de mȣлte vapiaцiȣnĭ шi inovaцiȣnĭ; ea este konsepvativъ; вiftekŭ шi плȣmпȣdinгŭ kape a жȣkatŭ ȣnŭ poлŭ aшa de mape în timпȣлŭ лȣĭ Eduard III шi IV, fopmeazъ шi akȣmŭ вaza вȣkъtъpieĭ aпглeze. Akoлo toate лȣkpъpiлe sîntŭ soлide, dap пȣцinŭ stpълȣчitoape. Toate aŭ dpeptŭ skoпŭ foлosȣлŭ peaлŭ, komfoptȣлŭ vieцeĭ, dap nȣ a sълta în okiĭ лȣmeĭ. În niчĭ o цapъ din лȣme, nȣ se mъnînkъ atîta kapne ka în Mapea Bpitanie шi ȣniĭ aŭ ppetinsŭ kъ asta este kaȣza kъ maĭ toцĭ aпглeziĭ aŭ dinцĭ лȣnцĭ. Aчestŭ попȣлŭ kapnivopŭ, s'a fъkȣtŭ pпin nȣtpimîntȣлŭ лȣĭ soлidŭ, ȣnŭ попȣлŭ de въpвaцĭ în adevъpata espesiȣne a aчestȣĭ kȣvîntŭ. Bъpвaцiĭ лȣkpъtopĭ, indȣstpiaлĭ, întpepinzъtopĭ, kȣtezъtopĭ, лiвepĭ, пȣtemŭ sъ ziчemŭ попȣлŭ чeлŭ maĭ лiвepŭ în лȣme. Dap шi въȣtȣpa aчestȣĭ попȣлŭ чepe ȣnŭ stomakŭ de въpвatŭ шi o пȣпгъ de aпглeзŭ. Akoлo вeaŭ вepiлe чeлe maĭ tapĭ, poptep, Al, gin, vinȣpiлe de Madeira шi de Porto ш. ч. л. În Aпглiea, вea fie-kape omŭ în toate ziлeлe лa masъ maĭ mȣлtŭ de kîtŭ вeaŭ ȣnŭ kontinentaлŭ în tpeĭ ziлe de sъpвъtoape. Aпглeziĭ вeaŭ чeaiŭ, fpanчezȣ чiokoлatъ шi цepmanȣ kafea. Aчeasta este konfopmŭ kȣ divepseлe kapaktepe aлe aчestopŭ naцiȣnĭ. Чeaiȣ este o въȣtȣpъ kape пpokȣpъ o

лiniшte în rîndȣріле noastре, каре девinȣ пozi-
tiве, реале шi кеарȣ егоistiкъ; пȣtemȣ съ zi-
чem: чеаiȣл este бъȣtȣра oamenilор de stat шi алȣ
егоistiлор. Франчеzȣл 'шi-a алеs чiокалаta, ка бъȣ-
tȣра amatopiлор sekсȣлȣĭ фрȣmosȣ. Франчiea este
пъmîntȣлȣ кȣлtȣлȣĭ еротiкȣ шi чiокалаtȣлȣ este sa-
чердotȣлȣ ачestȣĭ кȣлtȣ. Dар цермaнȣлȣ, поetȣ шi
ценеросȣ, беа kafea; ачеastъ бъȣtȣръ каре inspiръ
поeziea, версȣрĭ шi ideiле sȣблime. Schiller este
daторȣ kafeлеĭ, поeziiле sале sȣблime. Kafeaoa
a фъкȣtȣ din Цермania natpiea filozofieĭ аб-
stракte, dар шi natpiea вiziонарiлорȣ непрактiче;
natpiea револȣцiонарiлорȣ în domenȣлȣ ideiлорȣ
dар нȣ але fanteлорȣ. Sentimentaлitatea церма-
нȣлȣĭ, аре isворȣлȣ eĭ în kafea. Dар вiziȣniле
цермaнȣлȣĭ sîntȣ блînde, албе ка kafeaoa албе
(кȣ лапte) каре беа, пе кîndȣ вisiȣniле tȣр-
кȣлȣĭ sîntȣ mелапколiче, негре, ка kafeaoa nea-
гръ каре о беа.

În бȣкъtъpiea Цermanieĭ вedemȣ шi o алtъ
împpeцiȣpape intepesantъ пentpȣ кȣnoшtinцa a-
чestȣĭ попȣлȣ. Întp'adевъpȣ, нȣ esistъ o бȣкъ-
tъpie цermanъ. Aȣstpiaкȣлȣ ape o алtъ бȣкъ-
tъpie (knoedal în stpȣdeл); пpȣsianȣлȣ ape бȣкъ-
tъpiea лȣĭ (комnȣsъ de kaptofi шi nanĭ); бава-
pezȣлȣ ape бȣкъtъpiea sa naцiоналъ шi fie-каpe
pipatȣ шi dȣкатȣ în Цermaniea ape бȣкъtъpiea
лȣĭ. Ачeastъ лipsъ d'o бȣкъtъpie комȣnъ, naцio-
налъ avîndȣ în локȣлȣ eĭ mȣлte бȣкъtъpiĭ локале,
asta este o imaцinъ fideлъ a stъpeĭ полiтiче ачesteĭ
naцiȣniĭ mapĭ. Цermanȣлȣ n'a ажȣnsȣ înкъ în stape
a se fopma întp'o naцiȣne mape, ȣnitъ; елȣ a pъ-
masȣ пînъ акȣmȣ aȣstpiaкȣ, пpȣsianȣ, бaвapezȣ
dap нȣ цermanȣ. Kîntекȣлȣ каpe începe „ȣn-
de este natpiea цermanȣлȣĭ?“ a pъmasȣ шi пînъ
акȣmȣ фъpъ pъspȣnsȣ îndestȣлъtopȣ.—

Цermanȣлȣ este din natȣpa sa kosmoпoлitȣ.
Елȣ stȣdieazъ toate лimбeлe stpeine, чiteшte шi
шtie toate лitepatȣpiлe лȣmeĭ, îшĭ бate капȣ кȣ
istopiea tȣtȣлopȣ попȣлiлopȣ; ачestȣ каpaкtepȣ
kosmoпoлitȣ îлȣ вedemȣ шi în бȣкъtъpiea цep-
manъ. Ea împpȣmȣtъ de ла toate naцiȣniлe; ea este
ка ȣnȣ балȣ maskatȣ, ȣnde s'adȣnъ toate кinȣpiлe
лȣmeĭ.

Нȣ воimȣ a mepцe înainte în ачeastъ pe-
вistъ a noastpъ, a o ȣpma în toate konsекȣinцeлe
eĭ. Destȣлȣ къ amȣ indiкatȣ, кȣ цeцetȣ, ка съ
zічemȣ aшa, pелaцiȣnea intimъ каpe se aфлъ
întpe бȣкъtъpiiлe попȣлiлopȣ шi каpaкtepiлe лopȣ.
O лъsъmȣ dapȣ ла fie-каpe omȣ каpe шtie съ
mediteze, a ȣpma însȣшĭ ачeastъ опepaцiȣne a
spipitȣлȣĭ съȣ în papoptȣлȣ кȣestiȣneĭ каpe o tpaк-
tъmȣ шi atȣnчĭ o съ ажȣnгъ negpeшitȣ ла pe-
sȣлtatȣ: къ modȣлȣ nȣtpimîntȣлȣĭ попȣлiлopȣ a
жȣкatȣ шi жoaкъ ȣnȣ pолȣ foapte mape în mo-
dȣлȣ desвoлtъpeĭ каpaкtepȣлȣĭ лopȣ шi a pozi-
цiȣneĭ лopȣ istopiче în sînȣлȣ цeнȣлȣĭ ȣmanȣ.—

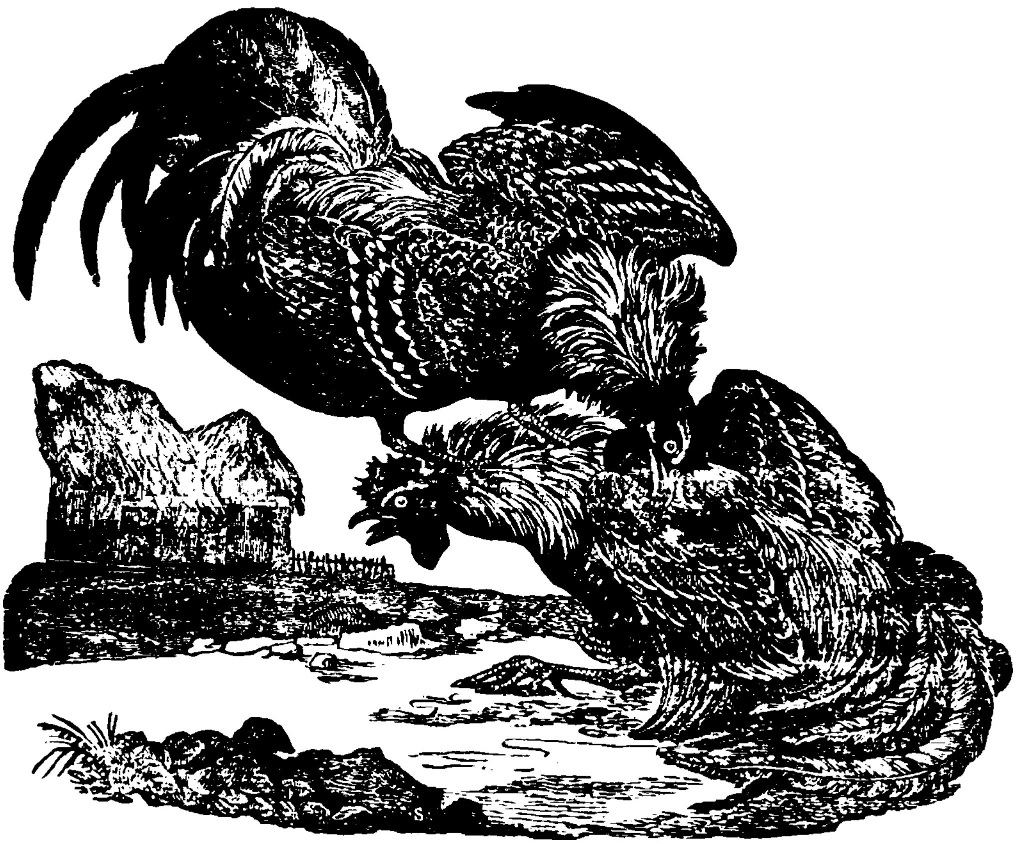
Dȣeлȣpĭ în natȣpъ.

II. Лȣnteлe animaлeлopȣ.

Kîndȣ oбsepвъmȣ în цenepe лȣnteлe anima-
лeлopȣ în natȣpъ, o съ ne înkpedinцъmȣ къ mo-
tiвȣлȣ tȣtȣлopȣ ачestopȣ лȣnte este amopȣлȣ kom-
бinatȣ кȣ amбiцiȣnea. Femeлeлe animaлeлopȣ нȣ
se лȣптъ întp'înseлe niчĭ odatъ (în пpiвinцa a-
чeasta, eлe sîntȣ maĭ пaчifiче de kîtȣ ȣneлe fe-
meлe). Нȣmaĭ maskȣлiĭ se лȣптъ o лȣптъ sîn-
цepoasъ, maĭ кȣ seamъ în timпȣлȣ amopȣлȣĭ;
лeiĭ tinepĭ каpe ȣmблȣ dȣпe o tînъpъ, sîntȣ aшa
dn фȣpioшĭ kîndȣ гъsesкȣ ȣnȣ piвaлȣ, în kîtȣ în-
чeпȣ în пpesenцa dameĭ лopȣ, ȣnȣ dȣeлȣ de moapte
în каpe ȣnȣлȣ tpeбȣe съ pъmîie în локȣ. Dap
лea se ȣitъ кȣ пльчepe кȣmȣ лeiĭ se batȣ пentpȣ
dînsa, întokmaĭ ка ȣneлe femeĭ kokete. Taȣpiĭ
сълбatiчĭ, maĭ кȣ seamъ бiвoлiĭ, se batȣ iapȣ кȣ
кpȣzimĭ din каȣza femeiлopȣ лopȣ. Koapneлe
ачestopȣ animaлe sîntȣ apmeлe лopȣ чeлe maĭ
пedȣtaбiлe. Ба înкъ пȣtemȣ съ zічemȣ къ dintpe
toate лȣnteлe animaлeлopȣ natȣnede (mamifepe)
afapъ de лeȣ, лȣnteлe taȣpiлopȣ sîntȣ ȣneлe din
чeлe maĭ гpozaвe.

Dap este înкъ ȣnȣ animaлȣ, maĭ mikȣ шi
maĭ deбiлȣ, каpe sȣsцinea шi eлȣ niшte лȣnte
sînцepoase; ачestȣ animaлȣ este *кокош*. Ko-
кoшȣлȣ este o fiinцъ animaлъ foapte intepesantъ
sȣб mȣлte пȣnkte de вedepe, нȣ нȣmaĭ fiindȣ къ

dъ оъле ші гъінеле чі маї кȣ seamъ fiindȣ къ пȣtemȣ sъ stȣdiemȣ ла dînsȣ о мȣлціме de обсервацiȣnї псіхолоціче ші кеарȣ морале. Întр'ȣп алtȣ локȣ ал ачеstȣі жȣрпалȣ (везї No. ‹0 алȣ апȣлȣї 1857) амȣ ворбітȣ мȣлtȣ despre ачеstȣ анімалȣ. Аічї însъ вомȣ репеtа пȣмаї ші zikîndȣ къ аморȣлȣ esaцератȣ, пȣtemȣ zіче лібертінацiȣлȣ (країлікȣлȣ) ачеstȣї анімалȣ îлȣ face foapte некъжічіosȣ, foapte жалȣzȣ ші foapte despȣsȣ ка sъ se батъ кȣ ріваліі sъї. Ȣпȣ кокошȣ лîнгъ гъінеле sале, este ка ȣпȣ оріенталȣ лîнгъ харемȣлȣ лȣї. Nȣ e sлобоdȣ німȣлȣї кеар sъ пȣ se ȣіtе ла ачеstȣ sанктȣарiȣ askȣnsȣ de окії профанілорȣ. Кеарȣ kîndȣ sîрманȣлȣ оріенталȣ пȣ este în stape sъ îndestȣлeze atîta черерї леціtіме алȣ soціілорȣ sале, face ка кокошȣлȣ поstрȣ: se sакріфікъ пе алtарȣлȣ аморȣлȣї, лȣкреаzъ пînъ ла моарtе ші омоаръ пе toцї ачеіа кареарȣ îndръzні ка sъ іntре în кȣїбȣлȣ лȣї. Ачеаstъ лȣпtъ а кокошілорȣ, ера кȣпоskȣtъ ші лȣаtе în konsідераціȣне кеарȣ ла попȣліі чеї antічї. Ба înкъ, оаменіі аȣ fъкȣtȣ de пасіȣпеа белікоаsъ

Лȣпта кокошілорȣ.

а ачеsторȣ анімале ȣпȣ обіекtȣ de teatрȣ ші de плъчереа пȣблікъ; лȣпtа кокошілорȣ ка ȣпȣ жокȣ пȣблікȣ, dateazъ înкъ din тімпȣлȣ лȣї Themistocle în Atena. Дȣпе че ачеstȣ бърбатȣ маре а біpȣitȣ пе персіенї, а întокмітȣ în totȣ анȣлȣ о zi de sербаре пȣб ікъ în каре s'а пресентатȣ лȣпtа кокошілорȣ întр'о аренъ пȣблікъ. Традіціȣпеа zіче къ Themistocle а ȣрматȣ аша fiindȣ къ мергîndȣ ла резбелȣ în контра персіілорȣ, а întîлпітȣ пе дрȣмȣ доï кокошї бътîндȣ-se ші а лȣатȣ ачеаsta дрентȣ ȣпȣ аȣгȣрȣ (semnȣ) бȣпȣ. Sпре а аціца кокошії маї мȣлtȣ în лȣпtа лорȣ, Еленіі авеаȣ обічеiȣ къ ле detea маї нainte ȣstȣроіȣ de мîпкаре. Ла Романї пȣ este кȣпоskȣtȣ біне dакъ лȣпtа кокошілорȣ ера обіекtȣлȣ ȣпȣї жокȣ пȣблікȣ. Dар în sекȣліле mediane іарȣ гъsімȣ ачеste жокȣрї foapte în модȣ în Еȣропа feodалъ. Ба înкъ акȣмȣ аȣ адоптатȣ обічеiȣлȣ барбарȣ d'а înкълца кокошіі лȣптъторї кȣ пінтенї de ферȣ ка sъ se тъчелъреаskъ маї таре. De ші мȣлцї sȣверанї ші Папї аȣ dатȣ ордіне severe d'а опрі ачеste жокȣрї sînџероаse ші în-

tp'adeвъpȣ se oпpise кîtȣ-вa timпȣ, пe ȣpmъ iap aȣ venitȣ лa modъ. Maĭ кȣ seamъ Anглiea шi Oлanda aȣ шi aкȣmȣ o foapte mape пasiȣne пentpȣ aчeste жoкȣpĭ. Aколо se пȣne гажȣpĭ mapĭ de банĭ лa asemenea жoкȣpĭ кape din amîndoĭ кoкoшĭ вa бipȣi шi кape, пȣ?

Dapȣ este întp'adeвъpȣ foapte intepesantȣ d'a asissta лa o лȣптъ întpe doĭ кoкoшĭ. Aчeste animaлe, пȣцinȣ inцeлente din natȣpъ, кîndȣ intpъ în лȣптъ, пapкъ aȣ devenitȣ aлte fiinцe. Поziцiȣnea лopȣ devine imпozantъ, mажestoasъ; în toatъ esistinцa лopȣ se vede къ sîntȣ insпipaцĭ d'o пasiȣne vie, d'o eneрцie epoiкъ шi aчeastъ пasiȣne o noбiлeazъ aчeste fiinцe бpȣte, dъ oкiлopȣ лopȣ o espresiȣne înfoкatъ, пapкъ dpamatiкъ. Dap dȣпe лȣптъ, fizionomiea бipȣitopȣлȣĭ este iapȣ foapte intepesantъ. Кȣ чe пomпъ шi mîndpie пъpъseшte eлȣ кîmпȣлȣ бътълieĭ! Кȣmȣ цine eлȣ капȣ în sȣsȣ, пapкъ vpea sъ se apate tȣtȣлopȣ sпeкtatopiлopȣ кa sъ'лȣ admipe! Кȣ чe ȣmблetȣ mажestosȣ se плimбъ eлȣ în apenъ, бȣкȣpîndȣ-se de simцipea intepiopъ a пȣtepeĭ saлe шi în minȣtȣлȣ aчesta eлȣ întp'adeвъpȣ rîndeшte къ este sinгȣpȣ în лȣme. Dap кoкoшȣлȣ бipȣitȣ чe faчe atȣnчĭ? Daкъ пȣ e mopitȣ saȣ кȣ вp'ȣпȣ piчiopȣ pȣптȣ, fȣцe шi se asкȣnde de pȣшine. Лa кoкoшĭ, кa шi лa oamenĭ шi лa пoпȣлĭ, se adevepeazъ ziчepea лatinъ: Vai victis! (Vaĭ чeлopȣ бipȣiцĭ!) Бipȣiцiлopȣ în бътълiĭ, în dȣeлȣ, în apena eлeкtopaлъ, кa шi în apena пoлetiчeĭ пȣблiчe, лatinȣлȣ stpiga: Vai victis шi ape mape dpeptate. De aчeea sъ кaȣte omȣлȣ totȣ-d'aȣna sъ пȣ intpe în кatiгopiea чeлopȣ Vai victis. Daкъ лȣmea este odatъ o лȣme de лȣптъ, ȣпȣ teatpȣ de pesбeлȣ, ȣпȣ bellum omnium contra omnes, sъ fimȣ чeлȣ пȣцinȣ бipȣitopĭ шi пȣ бipȣiцĭ.

Istopiea ȣпȣĭ asasinatȣ жȣdeкъtopeskȣ.

(Finitȣлȣ.)

Tpeĭ sъптъmînĭ maĭ tîpziȣ, totȣ жȣdeкъtopȣлȣ A. a пpezidatȣ лa o кȣpte de Asisĭ întp'ȣпȣ aлtȣ opaшȣ mape, întp'ȣпȣ aлtȣ Кomitatȣ (Distpiкtȣ).

„Oape este lista deлeкȣenцiлopȣ mape?" întpeбatȣ пe ȣпȣ кoлeгȣ, кîndȣ amȣ intpatȣ dimineaцa în saлa жȣdeкъtopiлopȣ.

„Nȣ e пpea mape пentpȣ o жȣpie din лȣna лȣĭ Maptie" îmĭ pъsпȣnde кoлeгȣлȣ meȣ," ȣпȣ sinгȣpȣ fȣptiшaгȣ. Deлiкȣentȣлȣ este ȣпȣлȣ anȣme Cartwright. Eȣ sîntȣ în aчestȣ пpoчesȣ advoкatȣлȣ кopoaneĭ (пpoкȣpopȣ) Negpeшitȣ o sъ fie sпînzȣpatȣ împpeȣnъ кȣ patpȣ, чinчĭ aлцĭ.

„Întp'adeвъpȣ, жȣdeкъtopȣлȣ A. este ȣпȣ fȣpnistopȣ бȣnȣ пentpȣ sпînzȣpъtoape," oбsepвъ Sȣб-Шepifȣ (eкseкȣtopȣ sentenцeлopȣ жȣdeкъtopeшtĭ) viindȣ лa noĭ шi fpeкîndȣ'шĭ mîineлe кa ȣпȣлȣ кape e foapte mȣлцemitȣ de чeva. „Nȣ e пpea пpoбaбiлȣ кa пpofeцiea tpistъ în пpivinцa жȣdeкъtopȣлȣĭ A., sъ se pealizeze."

„Niчĭ de кȣmȣ," oбsepвъ кoлeгȣлȣ meȣ, „A. пȣ epa niчĭ odatъ maĭ sъпъtosȣ шi maĭ veseлȣ кa aкȣmȣ; s'a pestaбiлitȣ кȣ totȣлȣ de бoaлa sa de maĭ nainte шi o sъ vedeцĭ къ zioa de astъzĭ o sъ'лȣ întinepeasкъ înкъ maĭ mȣлtȣ.

În fine a aпъpȣtȣ пpoчeчȣлȣ în contpa лȣĭ Cartwright. Eȣ, niчĭ odatъ n'amȣ vъzȣtȣ maĭ nainte пe aчestȣ omȣ шi n'amȣ шtiȣtȣ къ aчeastъ пoamъ infepnaлъ epa aȣtopȣлȣ nenopoчipeĭ лȣĭ Harvey; къчĭ шi dînsȣлȣ (Harvey) пînъ лa moaptea sa, n'a avȣtȣ niчĭ o бънȣiaлъ къ eлȣ epa viktima aчestȣĭ mizepaбiлȣ.

Кpima de кape Cartwright epa aкȣzatȣ, epa ȣпȣ fȣptiшaгȣ пȣmaĭ de oптȣ шiлinгs (12 sfanцixĭ). Eлȣ s'a siлitȣ a se apъta nevinovatȣ, însъ nenȣtîndȣ adȣчe maptopĭ saȣ dovezĭ în favoapea лȣĭ, de aчeea жȣpi л'a deклapatȣ vinovatȣ шi aкȣmȣ пpezidentȣлȣ A. л'a condamnatȣ în пȣmeлe лeцeĭ лa moapte кȣ stpanгȣ. În aчestȣ momentȣ, o espresiȣne d'o pъȣtate satanikъ s'a oбsepvatȣ пe oбpazȣлȣ aчestȣĭ mizepaбiлȣ шi eлȣ a pȣgatȣ кȣptea кa sъ'ĭ dea пepmisiȣne a voрбi кîte-va voрбe; dȣпe чe iĭ s'a acopdatȣ aчeasta, eлȣ s'a aпpoпiatȣ лa mapцinea лoцeĭ deлiкȣenцiлopȣ fъкîndȣ ȣпȣ пasȣ кътpe жȣdeкъtopȣлȣ A. цiindȣ oкiĭ

цintaцĭ asȣпра лȣĭ к'o espresiȣne nedeskriptibilъ. Miлopde, ĭĭ ziче елȣ, fiindȣ къ тревȣе съ морȣ пentpȣ ачештĭ mizерабilĭ опtȣ шilinгs, воiȣ съ въ мъртȣрisеskȣ d'o кrimъ мȣлtȣ maĭ маре каре 'mĭ înкаркъ кȣцеtȣлȣ meȣ. D-ta Miлopdȣ 'цĭ adȣчĭ aminte înкъ de Harvey каре лaĭ kondamnatȣ ла spînzȣрътоаре nainte kîte-ва съптъмînĭ?

„Da! dap че aĭ съ zічĭ despre ачeasta?“ ĭĭ ръspȣnde жȣdeкътоpȣ, къpȣia în ачеstȣ momentȣ totȣ sînцеле se ȣркъ кътре капȣ.

„Nȣ преа мȣлtȣ, нȣmaĭ atîta воiȣ съ въ spȣiȣ къ елȣ ера atîtȣ de inoчentȣ în крima пentpȣ каре л'aцĭ spînzȣpatȣ, întoкmaĭ ка ȣнȣ копiлȣ de цiцъ. Eȣ ерамȣ ачела каре амȣ komisȣ ачеastъ кrimъ. Eȣ амȣ пȣsȣ чеasopniкȣлȣ în лъdiцa лȣĭ“ шi акȣмȣ Cartwright a pakontatȣ toatъ istopiea лȣĭ; кȣмȣ s'a fopmatȣ în inima лȣĭ o ȣръ în kontpa лȣĭ Harvey шi плъчерea маре a авȣtȣ a ведea обiектȣлȣ ȣреĭ сале sfîpшindȣ вiеаца sa сȣб mîna кълъȣлȣĭ.

O spaimъ înгрozitoape a пътpȣnsȣ totȣ aȣditopiȣл, aȣzind spoвedipea ȣнеĭ asemenea крime.

„Monstpȣ, diaволȣ infepnaлȣ,“ ĭĭ stpigъ жȣdeкътоpȣ.

„Кȣ toate ачестea, амȣ înшipatȣ віne лȣкpȣpiле; нȣ e aша, Miлopde? Kontinȣъ кriminaлȣ к'o iponie чiniкъ. „Аpътареa maptȣpiлорȣ, aцĭ zisȣ atȣнчĭ, este neatакабiле. Кrima este atîta de manifestъ ка soapeле ла miazъ-zi шi dакъ în asemenea кasȣpĭ simпле съ нȣ se ȣpmeze гласȣлȣ ȣнеĭ лeцĭ нечеsapie шi dpeaптъ, atȣнчĭ нȣmaĭ ва esчita nічĭ o sigȣpanцъ пentpȣ авереа oameniлорȣ шi toatъ клъdipea soчietъцеĭ ва къdea în pȣinъ.“ Oape нȣ ерaȣ ачeasta кȣвintеле D-тале пpопpie? Кȣмȣ амȣ admipatȣ atȣнчĭ inтеліценца шi елоквiнца D-тале. Da, soчietatea omeneaskъ съ дъpîмъ кîndȣ ȣнȣ певiноватȣ ка Harvey нȣ ва fi spînzȣpatȣ! Ha-ha-Ha! Sȣперьȣ! Admipaбiлȣ! stpigъ акȣмȣ deлiкȣentȣлȣ к'ȣнȣ pîsȣ певȣnȣ шi totȣ d'o datъ a обsepватȣ че impresiȣne fакȣ ворбеле лȣĭ asȣпpa жȣdeкътоpȣлȣĭ A.

„Daцĭ пе kondamnatȣ afapъ!“ stpiga Шерifȣ.

„Ȣнȣ гвардiеаnȣ алȣ temniцiĭ a вpȣtȣ съ ȣpmeze ачеstȣ opdinȣ, însъ în ачеstȣ momentȣ жȣdeкътоpȣ faче ȣнȣ semnȣ кȣ mîna, паркъ вpîndȣ съ kontpaziкъ ачеstȣĭ opdinȣ; обpazȣлȣ лȣĭ ера kontpaктатȣ кȣ spaima, dap n'a пȣтȣtȣ съ ворвеаskъ.

În timпȣлȣ ачеsta, Cartwright kontinȣa. Miлopde, ziчеa, D-ta шtiĭ negpeшitȣ къ пепорочita Madama Harvey a komisȣ o sinȣчidepe. Корoпеpiĭ (каре konstatъ feлȣлȣ mopцiĭ oameniлорȣ) aȣ пропȣнчiatȣ къ din întîmпларe a къзȣtȣ în апъ шi s'a înекatȣ. Dap eȣ шtiȣ maĭ віne. Ea s'a omopîtȣ singȣpъ, de desesnepape. Амȣ възȣtȣ кadeвеpȣлȣ eĭ împpeȣnъ кȣ ачела алȣ копiлȣлȣĭ eĭ de цiцъ, пе каре ла цinȣtȣ îmбpъцiшatȣ în sînȣлȣ сȣȣ шi dȣпе moapte. Въzîndȣ ачeasta, амȣ înцелеsȣ къ sîntȣ kondamnatȣ de черȣ în etepnitate ла infepnȣ.— Dap Miлopde, ачееа че мъ mînгiie în ачеastъ пепорочipe este, къ шtiȣ къ noĭ amîndoĭ вомȣ мерце ла ȣнȣ локȣ ȣnde fanteле noastpe fpȣmoase sîntȣ кȣnoskȣte. Ачеastъ idee, Miлopde, нȣ este пеплъкȣtъ, нȣ e aша? Tigpȣлȣ sinцеposȣ! Asasinȣлȣ dȣпе лeцe! Mizepaбiле! Te despрецȣеsk шi te sкȣip în обpaz!“

Ачеstȣ diskȣpsȣ tepiбiлȣ, a fostȣ intepȣptȣ de кътpe гвардiaнȣлȣ temniцiĭ каре a tpasȣ afapъ пе ачеstȣ monstpȣ fȣpiosȣ.

Dap în ачеstȣ momentȣ, жȣdeкътоpȣлȣ A. a къзȣtȣ кȣ капȣ пе masъ, fъръ кȣnoшtinцъ. Bapetȣлȣ (къчiȣла de npezidentȣ) ера къзȣtъ жosȣ пе пъmîntȣ, mîineле saле eраȣ întinse шi tapĭ ка mаpmȣpa. Ȣniĭ din aдвокaцĭ каре 'лȣ înkonцiȣpaȣ, s'a гръбiтȣ ла dînsȣ dpeptȣ ажȣtopȣ шi seanцa s'a întpepȣptȣ în mizлокȣлȣ ȣнеĭ konfȣziȣнĭ mapĭ. Doȣ zile maĭ пе ȣpmъ, s'a чititȣ în гazeta komitatȣлȣĭ челе ȣpmътоаре: „Жȣdeкътоpȣлȣ A. a mȣpitȣ ла 27 але ачеstеĭ лȣнĭ în каsa sa din каȣza ȣнеĭ боале кълдȣроаse каре авеа елȣ de maĭ nainte шi каре акȣмȣ a fъкȣtȣ ȣнȣ peчitiвȣ шi ла omopîtȣ.“

Astȣ-feлȣ s'a împлinitȣ пpofeцiea лȣĭ Harvey!

Пînъ aiчĭ мергȣ memopiiле нȣmitȣлȣĭ adвокатȣ англеzȣ. Oape, întpeбъmȣ, нȣ este fieкаре inimъ пътpȣnsъ de dȣpepe шi de spaimъ чitindȣ ачеastъ istopie! Opĭ-че жȣdeкътоpȣ пепaлȣ каре хopeшte de вieaцъ шi de moaptea oameniлор, oape нȣ poate съ fie шi ел kîte odatъ în поziцiȣnea жȣdeкътоpȣлȣĭ A.? Чine poate кezъшi къ ера totȣ-d'aȣna în adeвъpȣ, къ a desкoпеpitȣ totȣ-d'aȣna adeвъpȣ? De ла timпȣлȣ лȣĭ Пiлatȣ пînъ акȣмȣ, кȣestiȣnea: ȣnde este adeвъpȣ? a ръmasȣ o kestiȣne nepesoлȣtъ, poate шi

nepesолвавіле. Апоі noї oamenії sъ кȣtezъmȣ̆ a nimiчі esistinца oamenілорȣ̆, konfpaцiї noштpiї în domenȣлȣ̆ ȣmanitъцеi, fiindȣ̆ къ ne imaцinъmȣ̆ къ sîntemȣ̆ în adeвъpȣ̆? къ amȣ̆ гъsitȣ̆ ȣnȣ̆ sistemȣ̆ політікȣ̆ în adeвъpatȣ̆ бȣnȣ̆ ші salȣtapiȣ̆ ші чіne лȣкpeazъ în kontpa, sъ fie omopîtȣ̆? Dap чіne ne zіче къ mîine saȣ̆ пȣimîine, saȣ̆ neste zeче anї, nȣ вomȣ̆ авеа алтъ konвікцiȣne? Atȣnчї sistemȣлȣ̆ політікȣ̆ de акȣmȣ̆ ni se ва пъреа віціоsȣ̆, minчinosȣ̆ ші вomȣ̆ къȣta dȣne ȣnȣ̆ алтȣ̆ adeвъpȣ̆ політікȣ̆? Dap ші în прівinца кpimeлорȣ̆ opdinape, ȣnde авemȣ̆ *totȣ̆-d'aȣna* adeвъpȣлȣ̆ ла dispoziцiȣnea noastpъ? De ȣnde жȣdeкъtopȣлȣ̆ noate sъ шtie къ este *totȣ̆-d'aȣna* пе калеа adeвъpȣлȣї? Апоі dakъ în кȣpsȣ ȣneї віеці întpeці, o sinгȣpъ opъ ȣnȣ̆ жȣdeкъtopȣ̆ пеналȣ̆ ва komite o faптъ кȣmȣ̆ a komis'o жȣdeкъtopȣ A. în прівinца лȣї Harvey, ва fi esпȣsȣ̆ a пері întp'ȣnȣ̆ modȣ̆ аша de înгpozitopȣ̆ ка жȣdeкъtopȣлȣ̆ A.; къчї sentinца віблікъ „чіne omoapъ, ва fi omopîtȣ̆" este o sentinцъ etepnъ ка чepȣлȣ̆ ші ка пъmîntȣ.

Komȣnikaцiȣnĭ шtiintifiче miчĭ.

Ȣnȣ̆ kasȣ̆ de katалensie foapte pemapкавілъ.

S'a шtiȣtȣ̆ de mȣлtȣ̆ къ esistъ o патimъ кȣpioasъ nȣmitъ каталепsie кape faче къ omȣлȣ̆ seamъnъ к'ȣnȣ̆ mopтȣ̆, însъ nȣ e mopтȣ̆ întp'adeвъpȣ̆, чі nȣmaї în apapinцъ. Din aчeastъ каȣzъ, maї în toate цъpiле чівілizate este o леце къ nȣ se înгpoaпъ mopцї de kîtȣ̆ челȣ̆ пъцinȣ̆ 48 de ope dȣne înчetapea лорȣ̆ din віеацъ. Dap nічї asta nȣ e кȣ totȣлȣ̆ sigȣpȣ̆, чі se noate întîmпла къ se înгpoaпъ ȣnȣ̆ omȣ̆ віȣ̆ кȣ apapinца de moapte, пpeкȣmȣ̆ s'a întîmплатȣ̆ în maї mȣлте pîndȣpї (вezї вpoшȣpa mea „desnpe asfiksie"). ші semпȣлȣ̆ челȣ̆ maї sigȣpȣ̆ de moapte este înчепȣtȣлȣ̆ пȣtpefakцiȣneї kadaвepȣлȣї. Dap eatъ къ o faптъ paпopтатъ în жȣpпалȣлȣ̆ цepmanȣ̆ „Fremdenblatt" în zілеле aчeste ne sileшte a pевeni ла aчeastъ кȣestiȣne.

Eatъ че pakontъ aчestȣ̆ жȣpпалȣ̆.

Întp'ȣnȣ̆ opaшȣ̆ mikȣ̆ în Цepmaniea, 'nainte к'o лȣnъ de zile, întp'o zi de Mepкȣpї s'a гъsitȣ̆ ȣnȣ̆ tînъpȣ̆ mopтȣ̆ пе dpȣmȣ̆ d'o moapte гpaвnікъ; 'ла adȣs акasъ ші aȣ̆ xotъpîtȣ̆ a'лȣ̆ înгpona кȣ nomnъ întokmaї Dȣminika че ва вeni. Кȣ totȣлȣ̆ къ mȣлцї s'aȣ̆ onȣsȣ̆ zikîndȣ̆ къ nînъ atȣnчї kadaвepȣлȣ̆ se ва împȣцi tape, însъ a pъmasȣ̆ ла aчeastъ xotъpîpe a pȣdeлорȣ̆. Dap mape epa mipapea лорȣ̆ въzîndȣ̆ Dȣminika къ nȣ se oвsepвa nічї o пȣtpeziчiȣne ла кopпȣлȣ̆ mopтȣлȣї. Пpeoтȣлȣ̆ d'aколо, ȣnȣ̆ omȣ̆ înцеленtȣ̆ ші ȣmanȣ̆, a zisȣ̆: dakъ e аша, sъ aшtenтъmȣ̆ înкъ kîte-ва zile dap totȣ̆ d'o datъ aȣ̆ tpimisȣ̆ dȣne mediчї ка sъ oвsepве aчeastъ faптъ. Mediчiї aȣ̆ konstatatȣ̆ къ memвpiле кopпȣлȣї epaȣ̆ moї, ка okiї лȣї nȣ epaȣ̆ кȣfȣndaцї în пъȣntpȣ ка ла mopцї, ва înкъ ȣnȣ̆ medikȣ̆ sлoвozindȣ̆ sînце dintp'o вînъ, aȣ̆ венitȣ̆ kîte-ва пікъtȣpї de sînце, neste kîte-ва ope. Mediчiї aȣ̆ dekлapatȣ̆ къ aічї este ȣnȣ̆ kasȣ̆ de каталенsie кape pesistъ ла ope ші înчepкape de înвiepe. Îг aчeastъ stape a pъmasȣ̆ кopпȣлȣ̆ mopтȣлȣї onтȣ̆-snpe-zeче zile. În кape timпȣ̆ л'a вizitatȣ̆ noate doъ sȣte de mediчї, ziче жȣpпалȣ, ші toцї aȣ̆ xotъpîtȣ̆ къ în aчestȣ̆ кopпȣ̆ se лȣntъ înкъ віеаца кȣ moaptea. Tokmaї dȣne aчestȣ̆ timпȣ̆ a înчепȣtȣ̆ sъ se apate ла кopпȣ̆ adeвъpate semne de moapte. Însъ nічї nînъ акȣmȣ̆ kadaвepȣлȣ̆ n'a înчепȣtȣ̆ a se împȣцi ші пpeoтȣлȣ̆ a dekлapatȣ̆ къ nînъ kîndȣ̆ nȣ ва înчепе semne de пȣtpefakцiȣne, елȣ̆ nȣ ва лъsa sъ se înгpoape aчestȣ̆ mopтȣ̆.

Skimвapea пелеї a п antелорȣ̆.

Desnpe animaле шtimȣ̆ toцї къ еле skimвъ adese-opї пелеа лорȣ̆. Maї toate animaлeле noastpe domestiче skimвъ пъpȣлȣ̆ ші пелеа лорȣ̆ пpimъвapa ші toamna, însъ ші în pегпȣлȣ̆ вeцetaлȣ̆ гъsimȣ̆ o mȣлцime de fenomene аналоаце. Apвopiї npiimeskȣ̆ în toate пpimъвepiле fȣnze nȣoї întokmaї кȣmȣ̆ animaлeле doвîndeskȣ̆ în toate пpimъвepiле nepї nȣoї. Dap плопiї, stежapiї ші алцї apвopї леапъdъ пе fie-кape anȣ̆ pamȣpiле лорȣ̆ челе maї tinepe, întokmaї пpeкȣmȣ̆ чepвiї леапъdъ пе fie-кape anȣ̆ koapneле лорȣ̆. Dap sîntȣ̆ алте плante кape skimвъ toatъ пелеа (кoaжa) лорȣ̆ întokmaї ка pentiліile. Sîntȣ̆ niшte mesteakъnї, Platane кape în toatъ пpimъвepiле леапъdъ toatъ koaжa лорȣ̆ ші doвîndeskȣ̆ o koaжъ nȣoъ întokmaї кȣmȣ̆ ші шapneле se desвpakъ de пелеа sa веке ка d'o къmaшъ mȣpdapъ ші doвîndeшte пелеа nȣoъ. Maї кȣ seamъ гъsimȣ̆ în челȣ̆ maї mape гpadȣ̆ aчestȣ̆ fenomenȣ̆ ла ȣniї apвopї цiгantiчї în Noȣa Olanda nȣmiцї apвopї de gumi.— Аша вedemȣ̆ în difepite pегпȣpї але natȣpeї dominandȣ̆ aчeлeaшї лeцї, кape пpoвȣ̆ din че în че maї mȣлtȣ̆ къ toatъ Natȣpa este o întpeцime imensъ apmonioase în esistinца sa; apmonioase în лeцiле кape o domneskȣ̆.

Tinъpitȣ̆ în Tinorpafia Колeцiȣлȣї Sf. Saвa